

ANTOLOGIA DE LA POESIA CATALANA

EDAT MITJANA (S.V 1476 – S.XV 1453)

GUILLEM DE BERGUEDA (1138 – 1196)

Senyor feudal, violent, utilitza poesia com arma per atacar els seus enemics.

Cançoneta leu e plana: Caricatura de Ponç Mataplana, sobre els defectes físics del seu enemic, sobre la seva sopesada homosexualitat i vicis morals.

(Crítica social)

CERVERÀ DE GIRONA (1259 – 1285) Guillem de Cervera

Trobador al Servei de les corts. El seu cançoner es un dels més extens i rics de la poesia trobadoresca.

No.l prenatz lo fals marit: Aconsellar una dona perquè refusi del marit que li han imposat o proposat i accepti l'altre que ella prefereix.

(Amor)

RAMON LLULL (1232 – 1316)

Les seves obres es dediquen a l'art acudint a les fabules d'animals, poesia, novel·la per fer més comprensible el missatge de l'art.

A vos dona verge santa Maria: Consta de dues parts, a la primera, tenen lloc unes lloances marianes, a la segona exposa el programa lul·lià de conversió de l'infidel i de reforma de la societat cristiana.

(Crítica social)

ANSELM TURMEDA (1375 – 1423)

La seva obra és escrita en català i àrab, duplicitat lingüística i de contingut, ja que en alguns textos defensa la visió cristiana del món com en altres fa una clara apologia de l'islam.

Elogi dels diners: Recull de consells de bona conducta, el tema es el triomf de la moneda, del poder dels diners a la societat. El diner es el deu de la terra capaç d'obrar miracles.

(Crítica social)

JORDI DE SANT JORDI (1416 – 1424)

Poeta cortesà més excel·lent al servei del rei Alfons el Magnànim.

Presoner: Episodi d'un dia real de la vida de l'autor i s'allunya de la tradició trobadoresca. El 30 de Maig del 1423 un condottiere; Francesco Sforza entra per sorpresa a Nàpols, venc les forces d'Alfons i feu presoners a molts cavallers catalans i aragonesos. La poesia es una petició adreçada al monarca perquè agilitzi els tràmits d'alliberament propi i dels seus companys. (Desert dels mics, de bònies i de senyor)

(PÀtria)

AUSIÀS MARCH (1400 – 1459)

S'interessa en la passió amorosa i les seves patologies en el conflicte entre el desig i la consciència moral.

Colguen les gents ab alegria festes: L'enamorat desesperat d'obtenir l'amor de la dona, es veu abocat a la mort simbòlica.

Així com cell qui es veu prop de la mort: L'amor com una navegació perillosa.

(Amor)

JOAN ROÀS DE CORELLA (1435 – 1497)

Es autor de poesies lliúriques (profanes i religioses) de prosas i de literatura religiosa.

Ab los peus verds, los ulls e celles negres: El tema es la mort per l'amor. Consta de dues parts, una introducció descriptiva i una balada, trista. L'amant té mid que no gossa a manifestar l'amor a la seva dama, morir si aquesta no el mira. (Balada de la garsa i l'esmerla)

(Amor)

RENAIXEMENT (S.XVI 1520 – 1600)

CANÇÓ POPULAR

Aníma, o gens en un autor, el poble transmet oralment, passen de generació en generació amb canvis.

A la vora de la mar n'hi ha una donzella: Podria ser una cançó originària de Catalunya, el rapte de les doncelles sovint per fer-les entrar en el mercat d'esclaus. Aquí la noia es casarà amb el rei d'Anglaterra, però busca evadir-se de la vida quotidiana amb una aventura d'amor (sovint catalitza en un rapte). Diàleg entre el mariner i la donzella que broda.

(Amor)

BARROC (o EDAT MODERNA) (1600 – 1750)

FRANCESC VICENT GARCIA (1579 – 1623)

Màxim representant del barroc català. Hi domina la poesia moral, i tanmateix quan tracta temes de la fortuna, o satíric quan l'objectiu es la societat i els seus costums.

A una hermosa dama de cabell negre que es pentinava en un terrat ab una pinta de marfil: Retrat d'una dona que té els cabells negres, passió amorosa de l'enamorat que l'observa atent.

(Amor)

S.XIX (1801 – 1900)

BONAVENTURA CARLES ARIBAU (1798 – 1862)

Home d'amplia i diversa cultura, atribuïa a la introducció dels grans autors romàntics, divulga les idees de Friedrich von Schiller.

La pàtria: Felicitació al patre en el dia del seu sant – Aribau i Remisa – catalans, es trobaven lluny de la terra, l'evocació del país des de la distància, és un poema romàntic.

(Pàtria)

TEODOR LLORENTE (1836 – 1911)

S'interessà substancialment per l'ús del català a la poesia i per establir lligams entre els poetes dels diferents territoris catalans.

Vora el barranc del alcadins: Oda de la terra de l'infantesa, en què el paisatge s'elabora des d'una òptica consumista, la contemplació afectada i sentimental de l'indret provoca la seva idealització.

(Pàtria)

JACINT VERDAGUER (1845 – 1902)

Es el gran creador del català literari modern. Conreà la prosa en dietaris i narracions de viatge.

Vora el mar: Text sobre la poesia, i una reflexió desenganyada en un moment de la carrera poètica verdagueriana, la qual passa per un canvi d'orientació religiosa.

Los dos campanars: Meditació sobre les ruïnes dels monestirs de Sant Miquel de Cuixà i Sant Martí del Canigó, aleshores en un estat lamentable.

(Paisatge)

S.XX (1901 – 2000)

MIQUEL COSTA I LLOBERA (1854 – 1922)

Experimentà la influència del corrent romàntic.

El pi de Formentor: Paisatge familiar, biogràfic i sentimental. Escrit en unes circumstàncies personals travessades per dubtes i incerteses.

(Paisatge)

JOAN MARAGALL (1860–1911)

Poeta i intel·lectual de referència del Modernisme.

La vaca cega: Sinceritat del sentiment davant la natura.

(Paisatge)

Oda a Espanya: Hi aborda el tema nacionalista. Fa referència a la crisi colonial generada per la Guerra de Cuba.

(Crítica social)

JOAN ALCOVER (1854 – 1926)

La Balanguera: Himne oficial de Mallorca. Una visió lliure i humanitzada del paisatge mallorquí a través d'alguns dels seus indrets i personatges més característics, a través del record personal.

(Paisatge)

MARIA-ANTÒNIA SALVÀ (1869 – 1958)

La primera poeta moderna de la tradició literària catalana. La seva obra obtingué un reconeixement immediat per la capacitat lliure de descobrir la bellesa i riquesa rítmica.

Lencàs que fuig: La contemplació de la natura, l'amor la bellesa i la seva fugacitat.

(Paisatge)

JOSEP CARNER (1884 – 1970)

Cançons incertes: S'utilitza la cançó d'arrel popular. El tema és la interrogació general sobre l'enigma de la vida i els seus riscos.

(Mort)

Bàlgica: Poema que acompanya Josep Caner al llarg de la seva vida i mostra com vida i literatura formen un tot indissoluble. El poeta hi reflexiona sobre el passat que l'acull els darrers anys de la seva vida. Hi trobem sobretot el dolor, la soledat.

(Pàtria)

JOSEP M. JUNOY (1887–1955)

Es convertí en líder ideològic del cubisme en pintura i del cubofuturisme en literatura catalana.

Oda a Guynemer: Cal·ligrama que presenta al jove aviador Georges Guynemer que morí en combat aeri quan ja s'havia convertit en una llegenda vivent. Guynemer encarna l'heroi modern, jove, generós i arriscat i el presenta juntament amb un mite: l'aviació.

(Mort)

JOAN SALVAT PAPASSEIT (1894 – 1924)

Inquietud futurista de l'autor per incorporar els avenços tècnics a l'art

Tot l'enyor de demà: Descripció en moviment en la que insisteix en el tranvè i l'aeroplà. Fa una enumeració dels espais i dels seus habitants, de la vida quotidiana. Barri de l'autor la Barceloneta.

Com se que es besa: És el cal·ligrama central del poema de la rosa als llavis. El cal·ligrama explica l'història d'amor jove i sensual. Ho fa tot recollint alguns dels aspectes centrals de la poesia catalana i per això s'ha convertit en un dels poemes més emblemàtics de Salvat i l'avantguardisme català.

(Amor)

JOSEP M. DE SAGARRA (1894 – 1961)

Às convertí- en un dels poetes més populars i reconeguts malgrat la seva juvenesa.

Vinyes verdes vora el mar: Paissatge descrit es el Port de la Selva, a la costa Brava, encara que s'hi descriu una bellesa amb els olors, colors no s'amaga el sentiment adolorit del poeta a causa de l'amor i busca consol en el paissatge descrit.

(Paissatge – amor)

Aiguamarina: Proposta concreta de la vida lligada a la literatura, la quotidianitat i l'amor amb l'escull ineludible de la mort. El poeta es fa ress del clima d'optimisme i catalanitat que es viu als anys 20 i 30.
(Paissatge – mort/amor – crítica social)

CLEMENTINA ARDERIU (1889 – 1976)

El pendàs: Reflexió sobre la dificultat de trobar un espai físic i mental.

(Crítica social)

CARLES RIBA (1893 – 1959)

Riba s'hi mostra com un poeta simbolista que porta la poesia catalana a la més plena modernitat.

Que jo no sigui més com un ocell tot sol: El poeta busca la seva identitat amb relació als altres, la seva posició en la societat però se sent sol, però després el tema del destí personal es transforma en reflexió general, es plantejada la funció del poeta en la societat contemporània.

Sànon !T'evocar de lluny amb un crit d'alegria: Representa la importància de la tradició grega (literària i cultural) en un moment històric que podia esdevenir el final de la llengua i cultura catalanes. Record del temple de Sànon, a Delfos, reconforta al poeta alegre.

(Crítica Social)

BARTOMEU ROSELLA – PÀRCEL (1913 – 1938)

A Mallorca, durant la Guerra Civil: Expressa tot l'enyorament que el jove poeta sent lluny de la seva terra i separat dels seus pares que no tornaran a veure.

(Pàtria)

MÀRIUS TORRES (1910 – 1942)

La ciutat llunyana: La ciutat s'enfonsa perquè també ha perdut la seva redemptora (la ciutat dels ideals), el model platònic d'arrel noucentista que, resta amb expectatives a pensar de tot, de futur en el món de les idees.

(Pàtria)

AGUSTÀ BARTA (1908 – 1982)

La seva obra s'ha desenvolupat entorn dos nuclis: l'home i la mitologia.

Oda a Catalunya des dels trÃ²pics: L'home vist en totes les situacions que reclamen voluntat, forÃ§a, desig de superaciÃ³ i salvaciÃ³ individual i col.lectiva que, es vincula amb els subtemes de l'amistad i l'amor, l'antibelicisme, l'esperanÃ§a, la pÃ²tria i el poble.

(PÃ²tria)

J.V FOIX (1894 – 1987)

Sol i de Dol i amb vatusta gonella: ReflexiÃ³ sobre la soledat de l'home modern en un mÃ³n dominat per la tecnologia.

Es quan dormo que hi veig clar: Conjur de bruixes per assolir un desig amagat del jo poÃ¨tic: matar el monstre amb una agulla de cosir sacs. Ã‰s el somni d'una esperanÃ§a de llibertat que no morirÃ .
Catalanisme radical de Foix.

(Critica social)

SALVADOR ESPRIU (1913 – 1985)

Assaig de cÃ²ntic en el temple: Tema de l'exili interior, l'exili dels qui es van quedar al pais i van viure la llarga repressiÃ³ del granuisme.

(Critica social)

CanÃ§Ã³ del matÃ- encalmat: El culte als mots, que enllaÃ§a directament amb el misteri de la mort i de l'origen de la vida, per projectar-se cap al misteri de la divinitat. En darrer terme, l'interÃ`s d'Espriu Ã©s el de la salvaciÃ³ de la llengua.

(Mort)

PERE QUART (1899 – 1986) JOAN OLIVERA

Mestre de la ironia, escÃ²ptic, pesimista, inconformista, radical i defensor de la justicia i la llibertat.

Corrandes d'exili: LamentaciÃ³ per tenir que abandonar la seva terra natal a causa de la guerra.

Vacances pagades: Us del racionalisme escÃ²ptic i de l'humor irÃ²nic davant una realitat que li forneix constantment situacions que en motiven la crÃ²tica.

(Critica social)

ROSA LEVERONI (1910 – 1985)

Asenyala una certa normalitat de la incorporaciÃ³ de la dona a la literatura.

No em preguntis, amor, perquÃ t'estimo: La poeta expressa el seu delit amorÃ²s extrem mÃ³s enllÃ de la raÃ³ i del temps.

(Amor)

JOAN VINYOLI (1914 – 1984)

Les Boies: Es replanteja la creació poètica com un viatge en mar perillosa a la recerca d'un port, que es el retorn a un mateix.

(Paissatge)

GABRIEL FERRATER (1922 – 1972)

Poesia basada en l'experiència de les relacions humanes, dones.

Floral i Cambra de tardor: Les relacions amoroses i ètiques amb les dones i el pas del temps i la reflexió sobre la vida amb la melancolia del pas del temps.

(Amor – mort)

JOAN BROSSA (1919 – 1998)

Principals introductor de la poesia visual catalana.

Poema: Expressa un llenguatge internacional de les seves creacions a la societat. (Forma de pistola)

Eco: Relació entre les paraules i les causes, consell per a la supervivència, dins d'una filosofia de la vida molt particular de Brossa (filosòfic).

(Crítica social)

VICENT ANDRÉS ESTELLÉS (1924 – 1993)

Els amants: L'elementalitat de la vida de cada dia, la fam , el sexe , la mort, però també un testimoni de la realitat dels anys més durs de la violència del Franquisme.

(Crítica social)

MIQUEL MARTÍ I POL (1929 – 2003)

Comprimit amb el poble i la classe treballadora a la qual pertany.

Lelionor: El treball constant i humil que es va tramitar amb les generacions, el silenci adolorit d'una dona.

(Crítica social)

MARIA MERCÈ MARÀ (1952 – 1998)

Brida: Exaltació al cant, un crit de llibertat que s'alça contra les pautes socials, però, també literàries.

(Crítica social)